

Menekült fogadás

Felhívtak bennünket, hogy nem volnánk-e szívesek segíteni egy kis csoport magyar menekült érkezésénél. Természetesen készséggel megígértük. A kérdező egy amerikai hölgy volt, akinek a férje a vezetője annak a menekült ügyi bizottságnak, amelyet egyházuk, egy nagy episzkopális egyház létesített. A hölgy, akit természetesen nem ismerünk nagy bocsánatkérések között tette hozzá, hogy a menekültek csak valamikor éjjél felé fognak vonaton megérkezni. A férje várja őket egy másik uriemberrel és a mi segítségünkre az ő házuknál lenne szükség, ahol arra az egy éjszákára szállva lesznek. Még azt is megkérdezte, hogy elég lesz-e, ha ő csak kávéval és süteménnyel fogja megkínálni vendégeit. Megnyugtattuk, hogy az időpont ellen nincs kifogásunk és a felajánlott vendégség egész bizonyosan elegendő lesz.

Körülbelül félórát beszélgettünk az amerikai hölgyvel lakásán, mielőtt a menekültek megérkeztek. Emondta, hogy egy nagyon derék magyar fiatalember már volt náluk röviddel ez előtt. Anyára megszerették, hogy gyermekei nemcsak sirva bucsuztak el tőle, hanem majdnem lázadás tört ki közöttük, hogy miért megy el? Az előtt egy öttagu német családnak adtak szállást, akik rendes kivándorlók voltak és akik nyolc esztendei várakozás után a régi törvény érvényességének legutolsó napján kapták meg az amerikai vízumot.

Megtudtuk, hogy az episzkopális egyház, amelynek tagjai, alapos tanulmányozások után csinálta meg a maga segítő szervezetét, amelyet most már mintának tekintenek a többi egyházak, amelyek között sokkal több akadt volna segítésre készen.

Washingtonban

Írta: VASVÁRY ÖDÖN

A baj az volt, hogy jóformán sehol sem tudtak, hol kezdjenek hozzá és mit kell csinálni? A tervezetet egészen odáig fejlesztették, hogy minden általuk felkarolt család és magányos további gondozását és felügyeletét külön pártfogó fogadta el, akiknek a feladata az lesz, hogy szemmel tartásák a menekültek további életét és ahol lehet, segítségükre legyenek boldogulásukban.

Megtudtuk azt is, hogy az érkezők elszállásolása is biztosítva van arra az időre, amíg el tudnak helyezkedni. Az egyik család, férj, feleség és négy éves leányka egy admirális otthonában találhatnak szállást, ahol egy külön kis apartmentet kapnak. Az admirális finn származású és valamikor gyerekkorában ő is hasonló körülmények között került át az Egyesült Államokba. Most így próbálja viszonzni azt, amit annak idején és azóta az Egyesült Államoktól kapott.

Csodálkozva hallgattuk az amerikai hölgy csendes szavait. Amikor részletezte, hogy milyen visszhangja lett egyházuknál a magyar segélymozgalom megindításának, megjegyezte, hogy nem is sejtette, hogy az emberek ilyen jók. Mi, akik ennek ellenkezőjét is tapasztaltuk, természetesen igazat adtunk neki.

Nemsokára két autó állt meg a ház előtt. Meg-

érkeztek a menekültek. Három férfi (kettő közülök fivér), három nő és három kis lányka. Mindannyian pestiek, akik a forradalom október 23-án történt kitérése után még egy teljes hónapig ott maradtak és csak akkor szöktek el, amikor érezték, hogy a kommunisták bosszúja utól fogja érni őket. Egyikük, mint később elmondta, már nyolc hónapig meglakta a kommunisták börtönét, ahonnan azzal engedték el, hogy nincsen vád ellene.

Zavart, tétovázó tekintettel néznek körül. Először vannak amerikai otthonban. Szinte szédülnek az utolsó hetek egymásra torlódó sötét emlékeitől. Camp Kilmerből jöttek, ahol rövid időt töltöttek. Európából repülőgépen hozták el őket.

Megindult a beszélgetés és lassankint kibontakozik az egész történetük. Az egyik férfi az első perctől benne volt a forradalmi eseményekben, attól az időtől, hogy az egyetemi ifjuság felvonult a Bem szobor elé. Motorbiciklije lévén, nagy területeket volt módjában bejárni rövid idő alatt és az események minden részletére fotografikus hűséggel emlékezik. Szemtanuja volt az utcákon és az épületekben lefolyt eseményeknek, dolgozott az utcai torlaszok építésén, az általános sztrájk megszervezésén és egyike volt azoknak, akiknek Nagy Imrével utoljára alkalmuk volt rövid beszélgetést folytatni a parlament előtt. "Imre bácsi" akit a moszkvai vonalat követő kommunistáknak akkorára már majdnem sikerült lejártni, biztosította őket, hogy nem igaz az, mintha neki része lenne az oroszok behívásában. Igen, rá akarták bírni, hogy írja alá az arra vonatkozó iratokat, amit azonban ő kereken megtagadott, mert teljes egészében elfogadta a forradalmárok által betervezett követeléseket.

Egy hónap múlva, nov. 23-án ellopott egy kis teherautót. Arra kapaszkodtak feleségével és négy éves kis leányával és egy két barátjukkal. Így vágta neki a világnak, nyugat felé. A határtól vagy ötven kilométerre gyalogolni kezdtek. Mindig szaporodtak, a végén már vagy negyvenen voltak, többnyire diákok, fiatal munkások, de nő és gyermek is volt közöttük. Felfogadtak két embert, pénzért, hogy azok vezessék őket oda, ahol át lehet menni a határon. Rájöttek azonban, hogy a két gazember az oroszok felé vezeti őket. Már majdnem beleszaladtak az oroszok karjaiba, akik már a piros jelző rakétát fel is lötték a levegőbe.

A két bitang vezető megszökött. A férfiak, akiknek fegyverük is volt, hajlandók lettek volna felvenni a harcot az orosz előőrssel, de a nőkre és gyermekekre való tekintettel elálltak a gondolattól. Valahogy sikerült elérni a Pinka folyót, amey maga a határ Magyarország és Ausztria között. Derékig érő jeges vízben gázoltak át rajta, a szabad földre. Feleségének mindkét bokája kificamodott. Mutatta is, hogy hogyan van bekötözve. Menekülésünk emléke, tette hozzá csendesen.

Közben a nők a gyermekekkel és az ujonnan

jött magyar asszonyokkal ismerkedtek össze. Egy kis vendégség volt utána. Azután elmondtuk, hogy ma éjszakára itt és egy másik családnál alszanak, holnap pedig elmennek új, huzamosabb szállásukra. Közben a jó amerikaiak mindent el fognak követni, hogy a férfiak alkalmazáshoz jussanak.

A házigazda, egy hatalmas, több mint hat láb magas fiatalos férfi elmondta, hogy husz autómobil mechanikust el tudna helyezni. Itt még az angol nyelvtudás sem szükséges. Asztalos famunkások napi 14 dollár bérért kaphatnának munkát. Van egy carpenter ajánlata, amely egy teljes évre biztosítaná ezt a napi 14 dolláros munkát. Egy építkezési acélmunkást el tudnak helyezni heti 96 dollár fizetéssel.

A menekültek elég rendesen vannak öltözve, de ami rajtuk van, annak tulnyomó részét már itt kapták Camp Kilmerben. A ház basementjében azonban már van egy nagy készlet férfi, női és gyermekruha, ami még kell, abból kiegészíthetik. Másnap magam is megláttam ezt a készletet és elbámulva rajta, igazat adtam a házigazdának, aki megjegyezte, hogy neki nincsen olyan minőségű holmija, mint amilyen akárhány darab van az összeajándékozott készletben, télikabáttól a nyakendőig.

Mikor már készülődtünk hazamenni, a háziasszony egyszer csak a szájához kap. "Oh!" — mint akinek valami hirtelen eszébe jutott. "Nem tudom, vajjon vannak-e fogkeféik?" — kérdezi zavartan. Megnyugtadjuk, hogyha nem is volnának, ezt az egy éjszakát már csak kibírják így is.

Mondom a háziasszonynak, hogy vendégei máris kifejezték hálájukat és köszönetüket velük szemben. "Nem ez a fontos" — vályaszolta, — "hanem az, hogy vajjon boldogok lesznek-e?"

Máshnap segítünk a huzamosabb szállításra való átvitelnél. Nekünk a háromtagu család szállítása jutott az admirális házához. Maga az admirális jött elénk, hogy segítsen a viharvert csomagok behordásánál. Felesége, egy bájos asszony, már előre eltervezte, hogy kiviszi vendégeit a közeli "shopping centerbe", ahol mindent be lehet szerezni, amire még szükségük van. A nagy ház harmadik floorja, külön konyhával, fürdőszobával az övék lesz.

Alkalmam volt hosszasan beszélni az admirálissal, aki szívélyes, közvetlen modoru ember. Természetesen szó került a finn-magyar rokonságról. Elmondta, hogy gyerekkorában került Amerikába, de azért még mindig tud finnül valamit. Hogy a sohasem látott, földönfutó magyar családot otthonába fogadja, azt egészen természetes valaminek tartja. Keresztényi és emberkötelesség. A család pártfogója továbbra is ő marad.

Csodálatosak az Ister utjai. Ime egy menekülő magyar család, amely a magyar határ sárba-hóba fulladt eseményei után pár hét múlva egy amerikai tengernagy otthonának vendége lesz. Valóban, vannak még jó emberek is.